

Programsensornsrapport 2019

MA-SAPO Jämförande politik, master, 2 år

INTRODUKTION

Detta är den andra rapporten jag skriver inom ramen för uppdraget som programsensor för masterprogrammet i jämförande politik vid universitetet. I arbetet med 2018-års rapport hade jag ett öppet mandat och valde då att presentera de intryck jag har fått av **programmet på ett mer övergripande plan** och specifikt nämna några frågor som kan vara värda att diskutera vidare, några av vilka jag kommer att nämna även i årets rapport.

Inför årets rapport är mandatet att göra en utvärdering av programmets olika delar, där **balansen mellan komponenter relaterade till metod och forskningsdesign å ena sidan, och substanskomponenter relaterade till teori och avgränsade forskningsfält å andra sidan**. Det uttalade målet med masterprogrammet är att ge studenterna **både en forskningsförberedande grund och en fördjupning inom olika tematiska fält**. Frågan för rapporten är i vilken utsträckning programmet lyckas uppnå båda målen med programmet. I rapporten kommer jag att ta mig an uppgiften genom en diskussion av programmets struktur och innehållet i de kurser som erbjuds, samt även titta närmare på hur studenternas val av kurser i praktiken påverkar den utsträckning i vilken de två målen uppfylls. Dessutom ges en ytlig analys av hur programmet kommuniceras utåt.

Till **underlag** för årets rapport ligger information om utbildningsprogrammets struktur och innehåll som finns tillgängligt på institutets webbsida och samtal med programansvarig, och några studenter som läser första och andra året på programmet som fördes vid mitt besök i Bergen i december 2019. Joakim Dahl Haaland har varit hjälpsam med att ta fram statistik över kurser och studentdeltagande för perioden 2018-2020.

I en rapport som har som syfte att peka på potentiella förbättringsområden finns det alltid anledning att kontextualisera. I det här fallet vill jag därför, precis som i mina tidigare rapporter, inleda med att betona den höga kvaliteten och det positiva **helhetsintrycket** jag har av utbildningen som bedrivs vid institutet för jämförande politik; ett intryck som gäller så väl institutets bachelor- som masterprogram. Utbildningen som bedrivs vid institutet är av hög internationell klass och är starkt förankrad i medarbetarnas aktiva forskning. Den relativt homogena men samtidigt expansiva forskningsmiljön, med ett uttalat fokus på jämförande politik snarare än en strävan efter att omfatta statsvetenskapens disciplinära bredd skapar goda förutsättningar för en **attraktiv och imponerande helhet**. Det tycks också ge resultat i form av stor popularitet och hög status och bidra till att många högpresterande studenter väljer att söka sig till programmet.

PROGRAMMETS BALANS MELLAN METOD OCH SUBSTANSKUNSKAP

Temat som står i fokus för denna rapport är som sagt balansen mellan metod och substans. Det är en konkret fråga som kan angripas från flera synvinklar. Den mest naturligt är naturligtvis att studera balansen i **programmets struktur** och även de **kursval** som studenterna gör. Ytterligare ett sätt att närma sig frågan är **den bild av programmet som ges utåt**. Alla tre kommer att behandlas i rapporten, men jag inleder med bilden utåt.

BILDEN UTÅT

För att undersöka den bild av programmet som kommuniceras utåt har jag helt enkelt valt att gå tillväga på det sätt som jag gissar att många studenter gör för att orientera sig, nämligen att söka fram den presentation som finns på universitetets webbsidor. På programmets sidor ges en kort och övergripande presentation av programmet med följande inledning:

”Masterstudiet tek for seg eit breitt spekter av teoretiske, metodiske og empiriske tema. Dette er tema som er brukt både på landspesifikke studium, og på breie tverrnasjonale studium som analyserer ei rekkje former for kvalitative og kvantitative data.”

Om man sedan läser vidare längre ner under rubriken ”Kva lærer du” står följande att läsa:

”Masterprogrammet legg vekt på opplæring i forskingsdesign og forskingsmetodar (kvalitative, kvantitative og blanda). Vi bruker særleg komparativ metode og multivariat dataanalyse – og du får opplæring i avanserte statistikkprogram som R.

- Du får forståing for komplekse samfunnsprosessar, og solide metodekunnskapar slik at du kan gjere komplekse og vitskaplege analysar.
- Du får grundig metodekunnskap og kunnskap om metodeverktøy, kritiske og analytiske ferdigheiter.
- Du lærer å bruke systematiske analytiske reiskapar og arbeidsmetodar.”

I den snabba bild som förmedlas via programmets webbsida lyfter den korta introduktionen fram en balanserad bild med ett brett spektra av teman samsas med metodologiska frågor. I den senare texten, där fokus ligger på **vad man i praktiken lär sig** på programmet, hamnar däremot substansen däremot i skymundan. Min rekommendation är att diskutera vad ni vill sända för budskap i denna kanske första kommunikation med potentiella studenter. Om strävan är en balanserad helhet kan det vara värt att se över beskrivningen över texten om vad studenter på programmet förväntas lära sig. Om målet är att tydligt signalera att studenter ointresserade av metodfrågor inte bör söka sig till programmet, torde texten fungera ypperligt.

PROGRAMMETS STRUKTUR

I nästa steg går jag över till att titta på balansen mellan substans och metod i programmets struktur, vilket i viss del handlar om en definitionsfråga. Av det 120 sp som det tvååriga programmet omfattar, ligger tyngdpunkten på masteravhandlingen som omfattar ett helt läsår, eller 60 sp. Ett forskningsarbete av den karaktären kräver naturligtvis både teoretisk och metodologisk fördjupning, och jag väljer istället att koncentrera mig översikt på programmets första år och de kurser som erbjuds.

Av de 60 sp kurser som studenterna tar under sitt första år är 40 sp obligatoriska kurser, gemensamma för alla. De obligatoriska kurserna ser till att en utexaminerad student har med sig minst 25 sp metod, varav 15 sp omfattar kvantitativa metoder (SAMPOL 305) och 10 sp kvalitativa metoder och forskningsdesign (SAMPOL 307). 15 sp består av en rik teorikurs där studenterna får insikt i en bred litteratur inom jämförande politik (SAMPOL 306). Bland de obligatoriska kurserna finns det alltså en tydlig betoning på metod och forskningsdesign.

Utöver dessa obligatoriska 25 sp i metod, är det även möjligt att komplettera studieupplägget med ytterligare 10 sp fördjupning i kvantitativa metoder (SAMPOL 332). Därtill erbjuds den populära kursen SAMPOL 324, som har starkt fokus på praktisk empirisk forskning, där studenterna ges möjlighet att öva sig i survey och experimentell metod.

De val som studenterna gör i anslutning till de valfria kurserna **påverkar i stor utsträckning balansen** mellan metodologiskt och substantiellt (eller teoretiskt) orienterade element på programmet, vilket framgår av sammanställningen i tabell 1. En metod och empiriskt orienterad student kan gå igenom det första året med 45 av 60 sp (75%) i vad som i första kan ses som forskningsförberedande kurser, med fokus på metod, forskningsdesign och empiriskt hantverk. En student som prioriterar annorlunda kan i sin tur landa på 25 sp metodkurser (42%).

Tabell 1. Struktur termin I & II samt effekter av det fria valet på balansen mellan metod och substans

Programstruktur		Individuella val och effekt på balansen metod / substans		
Termin I	<ul style="list-style-type: none"> SAMPOL 305 (15 sp) - kvant SAMPOL 306 (15 sp) - teori 			
Termin II	<ul style="list-style-type: none"> SAMPOL 307 (10 sp) - kval Valfria kurser * 2 (20 sp) 	Substanskurser * 2	Metod + substans valfri (332 + annan)	Metodorienterade valfria kurser (332 + 324)
Totalt	60 sp	25/35sp 42/58%	35/25sp 58/42%	45/15sp 75/25%

Balansen mellan metod och substans kan ses som ganska god, dvs. kurserna de läser är relativt jämt fördelade mellan de två inriktningarna. Men som redan konstaterades är den starkt beroende på studenternas individuella val. En metodorienterad student kan välja att lägga 75% tid på metod och forskningsdesigns orienterade kurser, medan en student med lägre intresse för metod och designfrågor kan klara sig med drygt 40%. En snabb benchmarking visa dock att **även 42% metodorienterade kurser en hög nivå** i jämförelse med vad som ges vid andra lärosäten. Kurserna är också mycket väl uppbyggda och framstår som mer avancerade än vad som erbjuds på motsvarande nivå vid många andra universitet.

Den starka forskningsförberedande profilen är nyttig för de studenter som siktar på en karriär med inriktning mot forskning eller utredande verksamhet. För de studenter som primärt är intresserade av att få fördjupade insikter in bred uppsättning teman erbjuder programmet relativt begränsade möjligheter.

STUDENTERNAS FRIA VAL

Som konstaterades ovan beror balansen mellan metod och substansorienterade kurser i stor utsträckning beroende på studenternas val. Jag har därför gått igenom statistiken över anmälningar till de valfria kurserna för de senaste tre läsåren. Som referenspunkt i uträkningen av hur stor andel av studenterna som har valt en viss kurs har jag använt antalet anmälda till den obligatoriska kursen SAMPOL307 som ges under samma termin. De två kurser som betraktas som metodorienterade eller tydligt inriktade mot forskningsdesign och empirisk forskning är SAMPOL324 (gränsfall) och SAMPOL332 (renodlad metodkurs). Uppgifterna presenteras i tabell 2.

Tabell 2. Anmälningstal till valfria kurser 2018-2020 (vårtermin)

Kurs		2018		2019		2020	
		(n)	%	(n)	%	(n)	%
SAMPOL323	Nye styringsformer i nordområda. Kva blir rolla til urfolka?	(5)	19			(11)	31
SAMPOL324	Politisk engasjement: Praktisk, empirisk forskning	(13)	48	(13)	34	(18)	50
SAMPOL328	Lawfare: Law as Political Strategy	(9)	33				
SAMPOL332	Vidaregående regresjonsanalyse	(13)	48	(23)	61	(20)	56
SAMPOL334	The Publics of Europe and the European Public Sphere	(13)	48				
SAMPOL338	Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy			(19)	50		
SAMPOL339	Democratic Representation: Elections, Parliaments, Responsiveness			(13)	34		
SAMPOL346	Distributive Justice			(15)	39	(20)	56
SAMPOL347	Political Financing in a Global Perspective					(14)	39
SAMPOL307 (referens)	Forskningsdesign og kvalitative metodar – obligatorisk kurs	(27)		(38)		(36)	

Tabellen ger anledning till två betydelsefulla observationer. Det först är att det bara är **två kurser av nio som har getts under de tre vårterminer som redogörs för i tabellen, nämligen de två med tydlig metodorientering**. Det andra är att dessa två kurser tillhör **programmets populäraste**. Kurserna har också fått mycket beröm i mina samtal med studenterna.

I praktiken betyder detta att **en majoritet av studenterna väljer den möjlighet som finns till ytterligare fördjupning på metodområdet**. Den **genomsnittlige studenten på programmet tar fler poäng i metod än i substanskurser**. Utan att ha studerat hur populära olika kombinationer av kurser gör fördelningarna i tabell 2 det troligt att relativt många kommer igenom programmet med hela 75% metodorienterade kurser och endast 25% kurser med substans/teori-betonat innehåll.

Tabellen visar också tydligt att antalet studenter på programmet har vuxit under i de två senaste antagningsomgångarna från lite under 30 till närmare 40.

ÖVRIGT

I förra årets rapport gav jag en översikt över **programmets struktur** och diskuterade även möjligheten att införa **två olika kompletterande spår**: ett mer substansorienterat och ett forskningsförberedande spår. Detta delvis mot bakgrunden att programmet hade attraherat ett större antal studenter och att det fanns en viss oro över hur studenterna skulle hantera upplägget med en 60 sp avhandling och starkt fokus på metod. Fler studenter innebär naturligtvis även en större arbetsbelastning för lärarkåren, något som kan riskera att bli extra tungt om studenterna är i behov av mycket handledning under avhandlingskrivandet.

En utveckling i den här riktningen kunde vara ett bra sätt att tillmötesgå två olika studentgrupper. Modellen kunde göra det möjligt för institutet att hålla kvar den särart som programmet i dag representerar i norsk kontext i form av en omfattande avhandling, samtidigt som man tillmötesgår den allmänna (internationella) trenden mot en kortare avhandling och större fokus på arbetslivsanpassning.

Jag har förstått att möjligheten att revidera programmet har väckt diskussion inom lärarkåren men att det finns ett **starkt stöd för att bevara den nuvarande strukturen**, som är unik i Norge och ger programmet en tydlig nisch. I mina samtal med studenter (vilka tenderar att vara högpresenterande och ambitiösa), var stödet för den nuvarande strukturen mycket starkt. I dessa samtal framkom ändå **två förslag på mindre redigeringar** som båda tar fasta på arbetet med masteravhandlingen.

Det första gällde **relationen mellan handledare och studenter**. Här efterlystes en större aktivitet och ett fastare grepp från handledarnas sida under det år som studenterna arbetar självständigt med avhandlingen, med tydlig struktur för när och hur ofta man ska träffas. Det andra gällde **integreningen i forskningsgrupperna** vid institutet (som i sig är alldeles fantastiskt). Här lyftes fram att studenterna kunde få mer tid att diskutera sin forskning i detta sammanhang.

Båda förslagen kan ses som möjligheter att skapa **fasta punkter, rutiner och sammanhang** för studenterna, något som i bästa fall kan undvika att studenterna inte presterar i den takt och på den nivå som förväntas.

SAMMANFATTNING OCH AVSLUTANDE REFLEKTIONER

MASV-SAPO är ett **mycket högkvalitativt program** i jämförande politik som bygger på stor expertis på området, en personal som är mån om att erbjuda studenterna en bra utbildning och som engagerar sig i programmets innehåll och utveckling. Programmet är **attraktivt** och har ett högt söktryck. Antalet studenter har dessutom stigit under de senaste två åren, vilket är ytterligare ett positivt tecken.

Min uppgift i årets sensorrapport har varit att titta närmare på programmets **balans mellan substansorienterade kurser och kurser som fokuserar på metod och forskningsdesign**. Tre olika perspektiv har presenterats; bilden som ges utåt, själva programstrukturen och studenternas beteende när de väljer bland de valfria kurserna. På samtliga punkter visar det sig att det finns en **betoning mot det metodorienterade**. I beskrivningen av vad man lär sig på programmet betonas i

stort sett endast metodorienterade färdigheter och programmets struktur ger studenterna möjlighet att läsa mycket metod, vilket en majoritet av studenterna väljer att göra.

Den starka betoningen mot metod behöver inte vara negativ. Inom så väl lärarkåren som bland studenter tycks det (med rätta) finnas en stolthet över programmet, det faktum att nivån på metodkunnandet är högt och att mycket fokus ligger på forskningsförberedelse. Den krävande, omfattande obligatoriska kursen SAMPOL306 ser dessutom till att studenterna får en bra översikt över fältet jämförande politik.

Programmet kan utan tvekan fortsätta med sin nuvarande struktur och inriktning. Det håller mycket hög kvalitet och har en **tydlig nisch** med sin inriktning på metodfrågor och forskningsförberedelser. Med tanke på att det uttalade målet med masterprogrammet är att ge studenterna både en forskningsförberedande grund, och en fördjupning inom olika tematiska fält kan det ändå vara värt att **diskutera om det finns anledning att göra vissa justeringar**, och om metodbetoningen kanske är aningen för stark. Jag rekommenderar dessutom att det så småningom görs en uppföljning av de växande studentgruppernas presentationer och genomströmning.